

Dialog som livshållning

Ingenting är nytt under solen! Genom generationer har människor fått lyssna till monologer från dem som har makten, vare sig det är från kungatron eller predikstol. Nog tror jag att människor har kunnat tänka själva, men samtalet med dem som har ordet uteblev. I länder där demokratin blev en självklarhet blev också samtalet, dialogen, en naturlig del av samhällslivet. I Sverige växte det fram folkrörelser, både politiska och andra idéburna organisationer, där dialogen människor emellan blev en viktig del av samhällsbygget. Man lyssnade på varandra, försökte förstå och gav uttryck för den egna uppfattningen. Framför allt fanns en beredskap att utan rädsla lyssna också till dem som hade andra uppfattningar. Nyfikenhet och lärande var ofta drivkraften.

Nu lyssnar vi åter på monologer. Det kan vara från auktoritära ledare, men också i sociala medier, där tonen ibland kan bli rå. Nog finns det svar, men oftast som instämmanden, gillande eller ogillande. Samtidigt uteblir det personliga möte som är en av förutsättningarna för en dialog. Därför, tänker jag, är det viktigt att på nytt hitta rum för samtal.

Jag lärde känna Harry Månsus i mitten av 1990-talet. Om jag inte minns fel möttes vi första gången vid en konferens om liv och andlighet i Sigtuna. Han hade startat "Brommadiologen" som ville verka för dialog mellan kristendom och den alternativa andlighet som kom att kallas "New Age". Jag var först tveksam till en sådan kontakt, men efterhand insåg jag att jag kunde lära mig och förstå mer om människors andliga sökande i dessa samtal. Jag kom att känna mig allt mer trygg i min egen tradition som evangelisk luthersk präst,

samtidigt som jag förstod att också mitt budskap behöver nya ord som anknyter till människors erfarenheter och verklighet. Dessutom kände jag en styrka i att kunna föra samtal med människor från inte bara andra religiösa traditioner utan också med dem som inte delar min Gudstro – även om jag även där ofta möter en andlig och existentiell längtan.

Det blev några fler gånger under de kommande åren, inte minst under min tid som biskop i Västerås. Vid våra samtal har jag blivit berörd och tagit till mig tankar som Harry då, och senare, gett uttryck för. En sådan var min egen erfarenhet av att mycket av kyrkans förkunnelse rörde det som är "bortom bergen, blommorna och sången". Harry kallade det för "kappsäcksteologi", att vi står med våra väskor packade och väntar på att bli upptagna till himmelen. Min fråga var ständigt: men här då? Jesus vandrade ju här på jorden, och i ord och handling visade han Gudsrikets närvaro. Till det kommer Psaltarens ord: "Jorden är Herrens med allt den rymmer, världen och alla som bor i den". Här kom boken "Shalom jord!" att betyda mycket för mig i mina fortsatta reflektioner. Inte minst en formulering som "Shalom är

ett positivt laddat ord, som betyder välbefinnande, fred, hälsa och helhet. Shalom råder när livet får flöda ostört mellan källan, Gud själv, och alla behövande människor, djur och växter i skapelsen". I sin bok beskriver Harry de tre shalomrelationerna: mellan Gud och människa och den övriga skapelsen, mellan människan och skapelsen och den medmänskliga relationen.

Egentligen är det just detta jag kallar andlighet. Och till de tre relationerna lägger jag gärna en fjärde: relationen till mig själv. Min ande, mitt eget behov av att sträcka mig ut över mig själv för att bli berörd och beröra andra, behöver befrias från "inkröktheten i sig själv". Det kan bara ske genom dialog med andra i "shalomrelationerna". Tänk om enskilda människor, grupper, folk och nationer kunde få känna den befrielsen. Just därför är det viktigt att ständigt hitta nya rum för samtal för dialog, inte för monologer. De är rum för människor av olika tro, olika politiska uppfattningar och skilda erfarenheter. Det vore att ta vårt ansvar för jorden på allvar, och samtidigt samla människor till Respekt för Livet!

Thomas Söderberg